

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LZ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Voľný čas v teórii a praxi výchovy mimo vyučovania

Mgr. Danka Kapucianová
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: Voľný čas v teórii a praxi výchovy mimo vyučovania

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Na výchovu detí a žiakov pôsobí narastanie voľného času, s ktorým môže dieťa/žiak voľne disponovať, v zmysle poklesu organizovaného voľného času z dôvodu finančných nákladov, nedostatku času rodičov, pestrosti ponuky. Na trávenie voľného času ďalej vplýva priemysel zábavy, hromadné komunikačné prostriedky a nárast informácií z internetu, chatu, mobilov, televízie a iných mediálnych zdrojov. Podľa Zelinovej (Voľný čas efektívne a tvorivo 2012) sa voľný čas doteraz chápal technologicky, izolovane, činnostne a organizačne, s cieľom zamestnať deti a mladých ľudí nejakými činnosťami. V súčasnosti je potrebné toto chápanie prehodnotiť a voľný čas chápať a voľnočasové aktivity realizovať integrovane, so zameraním na osobnosť dieťaťa/žiaka, na zlepšovanie jeho psychických funkcií a procesov, voľný čas sa stáva významným priestorom na kultiváciu osobnosti dieťaťa/ žiaka. Hlavnou úlohou výchovy mimo vyučovania je naučiť žiakov efektívne využívať voľný čas v zmysle požiadaviek humanistickej výchovy, napr. požiadaviek autoregulácie žiaka. Kominarec (Pedagogika voľného času, 2013) uvádza z hľadiska výchovy mimo vyučovania požiadavku vplyvať na vytváranie pozitívnych záujmov detí/žiakov a prípravy žiakov pre plnenie rôznych sociálnych rolí.

Aby sa výchova mohla uskutočňovať na profesionálnej úrovni, so zameraním na osobnosť vychovávaného je dôležitá aj koncepcia celoživotného vzdelávania učiteľov a vychovávateľov. Prvoradou podmienkou ich kvalitnej edukačnej práce je celoživotná teoretická a praktická príprava, poznanie cieľovej, obsahovej a procesuálnej stránky výchovy mimo vyučovania a kompetenciami súvisiacimi s organizáciou, riadením výchovy mimo vyučovania, osobnostnými vlastnosťami, ale najmä realizáciou záujmovej činnosti.

Predmetná špecifická výchovno-vzdelávacia činnosť si vyžaduje aj špecifickú prípravu vychovávateľov. Ďalšie vzdelávanie vychovávateľov je žiaduce poskytovať inštitúciou ako je MPC z hľadiska miestnej dostupnosti, odovzdávania pedagogických skúseností konkrétnej komunity vychovávateľov. V rámci proklamovaných cieľov celoživotného vzdelávania – reálne ponúknuť chýbajúce možnosti špecifického vzdelávania vychovávateľov školských výchovno-vzdelávacích zariadení. Rozdielnosť kompetencií a úloh vychovávateľov ako pedagogických zamestnancov v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu je výrazne diferencovaná oproti učiteľom.

Návrh vzdelávacieho programu vychádza z:

- oficiálnych materiálov a štatistík zverejnených na internetových stránkach Ministerstva školstva SR, Štátneho pedagogického ústavu, Ústavu informácií a prognóz školstva,
- z údajov získaných v rámci spätnej väzby od doterajších účastníkov vzdelávaní MPC,
- z osobných skúseností v pozíciách vychovávateľ, autor študijných materiálov a metodík vzdelávania vychovávateľov,
- zo sprievodných znakov rozširovania vplyvu funkcionálneho vonkajšieho prostredia – narastanie negatívnych javov vo využívaní voľného času, konzumného spôsobu života ,toxikománie, zvýšenej kriminalite, zvýšenej agresivite voči dospelým, alkoholizme, existencia komerčného trhu so záujmovou činnosťou,
- z obsahových zmien vo využívaní voľného času,
- z možnosti uplatniť novú koncepciu výchovy.

Absolvovaním vzdelávacieho programu si vychovávatelia zdokonalia profesijné kompetencie potrebné pre štandardný výkon pedagogickej činnosti, ktoré v sebe zahŕňa pracovná pozícia vychovávateľ.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

inovačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

kombinovaná (prezenčná a dištančná forma)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Obnoviť a zdokonaľiť profesijné kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti vychovávateľa školského výchovno-vzdelávacieho zariadenia.

Špecifické ciele:

- obnovovať, rozširovať a udržiavať teoretické poznatky v danej problematike,
- prehĺbiť porozumenie rozsahu a zameraniu výchovy mimo vyučovania,
- udržiavať rekognoskáciu postavenia školských výchovno-vzdelávacích zariadení v zmysle platnej legislatívy,
- rozširovať špecifikáciu foriem pedagogického ovplyvňovania voľného času detí/žiacov,
- rozšíriť orientáciu v nových prístupoch aktivizujúcich metód vo výchove,
- rozvíjať porozumenie zvláštnostiam učenia vo VMV a prípravy na vyučovanie,
- rozvíjať uplatnenie vlastných tvorivých skúseností pri vymedzení obsahového zamerania záujmovej činnosti a výchovno-vzdelávacích činností a aktivít,
- zdokonaľiť aplikáciu partnerskej komunikácie v pedagogickej činnosti vychovávateľa,
- obnoviť aplikáciu získaných zručností pri tvorbe vlastných projektov a orientácie v celkovej ponuke,
- rozšíriť používanie primeraných stratégií pri voľbe prístupov k tvoreniu a aktualizácii výchovných programov,
- zdokonaľiť zručnosti vytvoriť a realizovať výchovný program v zmysle platnej legislatívy a podmienok vlastného zariadenia,
- rozvíjať zručnosti analyzovať možnosti zvyšovania flexibility vlastného zariadenia,
- prehĺbiť aplikáciu získaných poznatkov a zručností do výchovy mimo vyučovania,
- zdokonaľiť a inovovať najnovšie progresívne profesijné kompetencie v práci vychovávateľa,
- prehĺbiť získavanie najnovších informácií o aktuálnom stave v iných zariadeniach VMV s možnosťou konzultovať problémy v rámci komunity vychovávateľov z rôznych miest a regiónov,
- rozširovať informácie o riešení problémov v podobných zariadeniach vo vybraných členských štátoch EU.

Obsah vzdelávacieho programu:

Modul	Tematické zameranie	Časový rozsah	
		prezenčne	dištančne
1. modul Dimenzie a podmienky výchovy mimo vyučovania	Tematický celok 1: Obsah, prostredie, vzťah - Odlišnosti hodnotového systému modelu sociálnej služby a modelu uspokojujúceho sociálne potreby detí. - Dôležitosť a význam vzťahov vo výchove. - Obsah výchovy mimo vyučovania (VMV). Dištančná úloha č.1: Význam opakujúcich sa činností pre duševné zdravie žiakov. Výstup: Grafické spracovanie denného režimu a rituálov v rozsahu cca 2 normostrany, formát A4 alebo vlastná jednoduchá interaktívna aplikácia v rozsahu 2 až 3 snímky, formou PowerPoint prezentácie.	2 2 2	3
	6	3	
	Tematický celok 2: Podmienky činnosti vo VMV - Systém školských výchovno-vzdelávacích zariadení. - Využívanie sociálnych zručností v jednotlivých aktivitách a zručnostiach v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach. - Voľba aktivít (motivácií) pre činnosti v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach. Dištančná úloha č. 2: Priestory, prostredie a materiálne vybavenie Výstup: Grafický návrh na rozmiestnenie zariadenia v herni, klubovni a zdôvodnenie zásad rozmiestnenia v rozsahu cca 2 normostrany, formát A4 alebo vlastná jednoduchá interaktívna aplikácia v rozsahu 2 až 3 snímky, formou PowerPoint prezentácie.	2 2 2	3
	6	3	
Spolu 1		12	6
2. modul Pedagogické ovplyvňovanie voľného času	Tematický celok 3: Východiská, súvislosti, perspektívy - Formulácia základných problémov zhodnocovania a ovplyvňovania voľného času detí. - Precvičenie základných zručností v oblasti didaktických hier, tvorivých hier, súťaží, námetov na vychádzky a ďalších praktických činností. - Špecifikácia foriem pedagogického ovplyvňovania voľného času detí. Dištančná úloha č. 3: Výchovný proces v čase mimo vyučovania. Výstup: Spracovaná myšlienková mapa metódy, formy, prostriedky výchovnej práce v čase mimo vyučovania v rozsahu cca 3 normostrany, formát A4 alebo vlastná jednoduchá interaktívna aplikácia v rozsahu 2 až 3 snímky, formou PowerPoint prezentácie.	2 2 2	3
	6	3	

	<p>Tematický celok 4: Nové prístupy v pedagogike voľného času</p> <ul style="list-style-type: none"> - Výchovné metódy animácie založenej na metódach nedirektívnych – realizácia autonómie rozhodovania vychovávateľa. - Metóda intenzívneho prežívania a zážitkov (zážitková pedagogika). - Inovácie vo výchove mimo vyučovania. <p>Dištančná úloha č. 4: Realizácia animačného programu. Výstup: Elektronické spracovanie (digitálna fotodokumentácia, trojminútové video, iná prezentácia) animačného programu v dĺžke 3 min./skupina.</p>	2	
		2	
		2	3
		6	3
Spolu 2		12	6
<p>3. modul</p> <p>Zvláštnosti v procese učenia vo VMV</p>	<p>Tematický celok 5: Príprava na vyučovanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Špecifikácia zvláštností prípravy na vyučovanie. - Školské výchovno-vzdelávacie zariadenie miesto sociálneho učenia. - Hra vo výchove mimo vyučovania. <p>Dištančná úloha č. 5: Návrh súboru výchovno-vzdelávacích aktivít. Výstup: Metodické spracovanie aspoň 2 aktivít s uplatnením vlastných pedagogických stratégií v rozsahu cca 2 až 4 normostrany, formát A4 alebo vlastná jednoduchá interaktívna aplikácia v rozsahu 3 snímok, formou PowerPoint prezentácie..</p>	2	
		2	
		2	3
		6	3
	<p>Tematický celok 6: Záujmové činnosti ako súčasť VMV</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chápanie záujmovej činnosti z hľadiska rozvoja dieťaťa a spoločenských záujmov. - Špecifikácia existencie trhu so záujmovou činnosťou a jeho vplyv na ŠKD. - Hodnotenie záujmových činností. <p>Dištančná úloha č. 6: Praktická aplikácia záujmových činností do VMV. Výstup: Spracovaný návrh štruktúry aktívneho oddychu – výchovný plán v rozsahu cca 2 normostrany, formát A4 alebo vlastná jednoduchá interaktívna aplikácia, rozsah 3 až 5 snímok, formou PowerPoint prezentácie.</p>	2	
		2	
		2	3
		6	3
Spolu 3		12	6
<p>4. modul</p> <p>Manažérske zručnosti vychovávateľa</p>	<p>Tematický celok 7: Komunikačné zručnosti vychovávateľa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slovná zásoba podporujúca profesionálnu komunikáciu vychovávateľa v ŠKD – partnerská komunikácia. - Praktické precvičenie zručností v riešení konfliktov – pravidlá vyjednávania. 	2	
		2	

	- Autoregulácia a sebarozvoj žiakov vo VMV. Dištančná úloha č. 7: Aplikácia partnerskej komunikácie v pedagogickej činnosti vychovávateľa ŠKD Výstup: Prerozprávanie reálnej pedagogickej skúsenosti v rozsahu cca 2 normostrany, formát A4 alebo vlastná jednoduchá interaktívna aplikácia, rozsah 3 až 5 snímok, formou PowerPoint prezentácie.	2	3
		6	3
	Tematický celok 8: Pedagogická dokumentácia - Pedagogická dokumentácia a ďalšia dokumentácia. - Diagnostika žiakov v čase mimo vyučovania. - Operatívne riadenie a organizácia výchovnej činnosti. Dištančná úloha č. 8: Tvorba vlastných projektov a orientácia v celkovej ponuke existujúcich projektov. Výstup: Návrh vlastného projektu podľa vlastnej pedagogickej stratégie v rozsahu cca 4 až 5 normostrán, formátA4 alebo vlastná jednoduchá interaktívna aplikácia, rozsah 5 až 10 snímok, formou PowerPoint prezentácie.	2 2 2	3
		6	3
Spolu 4		12	6
5.modul Plánovanie výchovnej práce	Tematický celok 9: Výchovný program - Špecifikácia kľúčových kompetencií a kompetencie preventívnych výchovných programov uplatňovaných v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach - Tematické oblasti výchovy - Evalvácia pri príprave tvorby výchovného programu Dištančná úloha č. 9: Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti. Výstup: Spracovaný Výchovný program vlastného zariadenia v rozsahu 10 až 15 snímok, formou PowerPoint prezentácie.	2 1 3	3
		6	3
	Tematický celok 10 : Perspektívy a problémy voľného času - Osobnosť vychovávateľa. - Možnosti zvyšovania flexibility školských zariadení na zmenu vnútorných a vonkajších podmienok v škole, meste, regióne. - Politika výchovy y vzdelávania. Dištančná úloha č. 10: Tvorivosť a tvorivý štýl života. Výstup: Aplikácia heuristického programu DITOR – pomocou Ditoru spracovaný návrh organizovania ľubovoľného podujatia v rozsahu cca 2 normostrany, formát A4 alebo vlastná jednoduchá interaktívna aplikácia rozsah 3 až 5 snímok, formou PowerPoint prezentácie.	3 2 1	3
		6	3

Spolu 5	12	6
SPOLU 1 - 5	60	30
SPOLU	90	

Profil absolventa: Absolvent vzdelávacieho programu má kompetencie partnerskej komunikácie, manažérske a profesijné kompetencie, ktoré mu umožnia profesionálne realizovať nové prístupy v pedagogike voľného času, pedagogicky ovplyvňovať voľný čas žiakov v zmysle efektívneho využívania voľného času, rozvíjať zvláštnosti v procese učenia vo VMV, má zlepšené kompetencie efektívne naplánovať, zrealizovať a hodnotiť výchovno-vzdelávaciu činnosť a odbornú činnosť s využitím výchovných, aktivizujúcich a komplexných metód vo výchove mimo vyučovania.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Spolu **90 hodín**, z toho 60 hodín prezenčne a 30 hodín dištančne.

Trvanie vzdelávacieho programu:

Najviac 12 mesiacov.

Blížšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- vychovávateľ

Podkategória pedagogických zamestnancov: -

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovacie predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu vychovávateľa, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§35 ods. 9 zákona č. 318/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania: Písomná prihláška na kontinuálne vzdelávanie podpísaná uchádzačom.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine

Riaditeľ školy na prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie a kariérového stupňa.

Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie a kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončovanie:

Inovačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávacieho programu:

Účastník vzdelávania je povinný:

1. Absolvovať najmenej 80 % z celkového rozsahu prezenčnej formy vzdelávania.
2. Vypracovať úlohy z dištančnej formy vzdelávania.
3. **Záverečná prezentácia**, ktorej obsahom bude návrh a analýza vybratej výchovno-vzdelávacej aktivity, podľa vlastnej odbornej špecializácie, spracovaná formou prezentácie v MS PowerPoint v rozsahu cca 10 – 15 snímok.

Témy záverečného pohovoru: vybrané témy tematických celkov vzdelávacieho programu.

Personálne zabezpečenie a garant (súhlas garanta):

Garant: Mgr. Gabriela Zábušková, učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou a aprobáciou jazyk slovenský – pedagogika VMV – etická výchova, Metodicko-pedagogické centrum, regionálne pracovisko, Horná 97, Banská Bystrica.

Garant spĺňa požiadavky § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z v znení neskorších predpisov.

Lektori: učители pre kontinuálne vzdelávanie so zameraním na výchovu mimo vyučovania, učiteľ alebo vychovávateľ spĺňajúci kvalifikačné predpoklady (vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa s min. prvou atestáciou a najmenej sedem rokov pedagogickej praxe), učители vysokých škôl vedecky a pedagogicky pôsobiaci v tematickej oblasti, a ďalší odborníci z praxe.

Lektori musia spĺňať podmienky Čl.2 bodu 12 Smernice 18/2009 –R. Lektori musia spĺňať podmienky Čl.2 bodu 12 Smernice 18/2009 –R.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Financovanie vzdelávacieho programu:

Finančné náklady spojené so vzdelávaním budú hradené z finančných prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a z rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatí bude ubytovanie a stravovanie hradené z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Cestovné náhrady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne zabezpečenie:

Kancelárska potreby (flipchart, fixky, papier A4, toner), prezentačné vybavenia (tabuľa).

Učebné pomôcky na diagnostikovanie, nácvik pri cvičeniach.

Účastníkom vzdelávania bude poskytnutý študijný materiál so zoznamom odporúčanej literatúry (učebný zdroj).

Technické a informačné zabezpečenie:

Notebook s pripojením na internet, dataprojektor.

Návrh počtu kreditov:

Spolu 21 kreditov, z toho 18 kreditov za rozsah vzdelávania a 3 kredity za spôsob ukončovania vzdelávania.